

Ενημέρωση για το μάθημα της Ιστορίας στο πλαίσιο των νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων

Ιστορία και ΤΠΕ

Εισαγωγή

Σύμφωνα με το νέο Πρόγραμμα Σπουδών Ιστορίας,¹ βασικός σκοπός του μαθήματος της Ιστορίας είναι η καλλιέργεια της ιστορικής σκέψης και η διαμόρφωση ιστορικής συνείδησης. Ως εκπαιδευτικοί που καλούμαστε να διδάξουμε Ιστορία στο Δημοτικό Σχολείο, προτάσσουμε την καλλιέργεια της ιστορικής σκέψης και τη συμμετοχή του παιδιού στην ανακάλυψη της ιστορικής γνώσης.² Ο κριτικός μετασχηματισμός του Αναλυτικού Προγράμματος της Ιστορίας:³

- συνδέεται άμεσα με τις αρχές του σύγχρονου ιστοριογραφικού λόγου, αλλά και με γενικότερες ιδέες και αξίες που αφορούν την κοινωνία και τους ίδιους τους μαθητές και τις μαθήτριες ως αυτόνομες προσωπικότητες·
- προτάσσει τη μετασχηματιστική φύση της γνώσης, η οποία ωθεί τους μαθητές και τις μαθήτριες να αντιλαμβάνονται την ενεργητική τους στάση απέναντι στον κόσμο και την κοινωνία·
- προωθεί τη συμμετοχή του κάθε παιδιού, και ιδιαίτερα τη μύησή του στη διαδικασία της ιστορικής έρευνας·
- δίνει έμφαση στη δυναμική αλληλεπίδραση της Ιστορίας με τα υπόλοιπα γνωστικά πεδία και στην άμεση σύνδεση της ιστορικής γνώσης με την καθημερινή ζωή των παιδιών·
- προάγει τη διασύνδεση των διαδικασιών παραγωγής της ιστορικής γνώσης εντός αλλά και εκτός των ορίων της σχολικής μονάδας·
- βοηθά τον/τη μαθητή/τρια να σκέφτεται, να αποφασίζει και να δρα στο πλαίσιο ενός χρονικού συνεχούς, αξιολογώντας τις πληροφορίες του παρελθόντος, συνεκτιμώντας τις συνθήκες του παρόντος και «προβλέποντας» τα αποτελέσματά τους στο μέλλον.⁴

Προσλαμβάνουμε το νέο Πρόγραμμα Σπουδών Ιστορίας ως ένα ευέλικτο εργαλείο, το οποίο θέτει τις πρώτες βάσεις για τη θεώρηση της Ιστορίας ως πεδίου προβληματισμού και έρευνας. Οι βασικοί άξονες και οι θεματικές ενότητες μας προσφέρουν περισσότερη ευελιξία ως προς την επιλογή του γνωστικού περιεχομένου των μαθημάτων μας και, με τις προτροπές τους για ενημερωμένη επιλογή, σφαιρικές επισκοπήσεις, θεματικές και εις βάθος μελέτες, ενθαρρύνουν την ανάπτυξη των ερευνητικών μεθόδων και του ιστορικού προβληματισμού, καθώς και τη χρήση μιας μεγάλης ποικιλίας πηγών. Το γεγονός αυτό συμβάλλει και στην ανάπτυξη νέων τρόπων αξιολόγησης και ελέγχου των ιστορικών γνώσεων των μαθητών/τριών.

Στα πλαίσια του νέου Προγράμματος Σπουδών της Ιστορίας, η αποτελεσματική διδασκαλία και μάθηση στηρίζεται στις ακόλουθες βασικές προϋποθέσεις:

- τη γνώση των θεωριών ανάπτυξης του παιδιού και τη γνώση των θεωριών και ερευνητικών ευρημάτων σχετικά με την ανάπτυξη του ιστορικού γραμματισμού·

¹ Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (2010). *Αναλυτικά Προγράμματα Προδημοτικής, Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης*, Τόμος Α'. Λευκωσία: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων, σσ. 159-199.

² Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (2012). *Διδακτικές προτάσεις και ιδέες για εκπαιδευτικούς που διδάσκουν Ιστορία*. Λευκωσία: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων, σσ.8-9.

³ Μπαγάκης, Γ. (επιμ.) (2004). *Ο εκπαιδευτικός και το αναλυτικό πρόγραμμα*. Αθήνα: Μεταίχιμο, σσ. 344-345.

⁴ Η χρήση της λέξης «προβλέποντας» δεν υπονοεί οποιαδήποτε ικανότητα θεώρησης του μέλλοντος ως κάτι που είναι προδιαγεγραμμένο, αλλά την πληροφορημένη εκτίμηση των επιλογών και των περιορισμών του μέλλοντος που προκύπτουν από τη μελέτη του παρόντος και του παρελθόντος.

- τη γνώση των κοινωνικο-οικονομικών συνθηκών, του οικογενειακού περιβάλλοντος των παιδιών και των κοινωνιο-ψυχολογικών δυναμικών της τάξης·
- τον προγραμματισμό, την ενημέρωση και τον συντονισμό με συναδέλφους που διδάσκουν Ιστορία.

Στο Νέο Πρόγραμμα Σπουδών Ιστορίας αδιαπραγμάτευτος στόχος παραμένει η λειτουργική εμπλοκή των μαθητών/τριών στη διαδικασία της διδασκαλίας του μαθήματος με σύντομες αφηγηματικές παρεμβάσεις και εργασίες τους τόσο στην τάξη όσο και σε οργανωμένες επισκέψεις σε αρχαιολογικούς και ιστορικούς χώρους, βιβλιοθήκες, αρχεία, πνευματικά και πολιτιστικά ιδρύματα και άλλα. Τονίζεται επίσης, ως βασική επιδίωξη, η επεξεργασία, η ιστοριογραφική πλαισίωση ή και η υπέρβαση (εφόσον επιβάλλεται) της ύλης των διδακτικών εγχειριδίων, μέσα από μια πολυεπίπεδη παρουσίαση της διδακτέας ύλης, με ευρεία χρήση ενδεικτικών ιστορικών πηγών και με την **κατά το δυνατόν παραγωγικότερη αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας**.

Η παιδαγωγική αξιοποίηση των δυνατοτήτων των ΤΠΕ στην ιστορική εκπαίδευση πρέπει ωστόσο να λαμβάνει υπόψη τις θεωρητικές και ερευνητικές εκδοχές και προσεγγίσεις επί του θέματος, γιατί όπως εύστοχα σημειώνει και ο Τσίβας (2011):

*Ο αρχικός ενθουσιασμός για την εισαγωγή της τεχνολογίας στην ιστορική εκπαίδευση αντικαθίσταται από έναν αυξανόμενο σκεπτικισμό, που σχετίζεται με την αποτελεσματικότητά της και την πραγματική χρήση της στη σχολική πράξη. Η κριτική που ασκείται ισχυροποιείται από την ποιότητα αρκετών εφαρμογών, που εστιάζουν περισσότερο στην απομνημόνευση παρά στη μάθηση. Την αρχική ευφορία που επικρατεί, εξαιτίας των υποσχέσεων της τεχνολογίας, διαδέχεται μια απαισιόδοξη εξέλιξη αξιοποίησής της στην εκπαιδευτική πραγματικότητα, η οποία **πρέπει εκ νέου να τεθεί σε ρεαλιστική βάση** (Berson & Balyta, 2004).*

Πολλές από τις καινοτόμες ιδέες για την ιστορική εκπαίδευση εμφανίζονται χωρίς την απαιτούμενη ιστοριογραφική αξία, καθώς δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην τεχνολογία παρά στην ιστορία.

Πολλές εφαρμογές σχεδιάζονται χωρίς την απαραίτητη ιστορική και παιδαγωγική διάσταση, δεν εισάγουν στοιχεία αβεβαιότητας ή αμφισβήτησης ώστε να καλλιεργηθούν οι δεξιότητες της ιστορικής σκέψης (Mason et al., 2000).

Σημαντικοί λόγοι των αντιφάσεων που απαντώνται σχετίζονται με την αποδοχή αναπτόδεικτων παραδοχών για την ιστορία και την τεχνολογία και τη **δυσκολία αξιολόγησης της ιστορικής επιστημονικής γνώσης, καθώς είναι λιγότερο διαισθητική και απλή από ότι η πρακτική της απομνημόνευσης⁵.**

⁵ Τσίβας, Α. (2011). Παιδαγωγική αξιοποίηση των δυνατοτήτων των ΤΠΕ στην ιστορική εκπαίδευση: Θεωρητικές και ερευνητικές εκδοχές και προσεγγίσεις. *Θέματα Επιστημών και Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση*, 4(1-3), σ. 151

Ενημέρωση για το μάθημα της Ιστορίας στο πλαίσιο των νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων και την αξιοποίηση των ΤΠΕ

A. Για το μάθημα της Ιστορίας στη Γ' τάξη:

Οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν Ιστορία στη Γ' τάξη (στην οποία γίνεται φέτος πλήρης εφαρμογή των νέων Α.Π. Ιστορίας) χρησιμοποιούν το νέο υλικό, το οποίο έχει ήδη εκδοθεί και διανέμεται από την αποθήκη του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού στις σχολικές μονάδες μέσω των οικείων εφορειών. Παράλληλα, το νέο υλικό βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού στην πιο κάτω διεύθυνση: http://www.schools.ac.cy/klimakio/Themata/istoria/c_taxi_did_protaseis.html

Το εκδοθέν υλικό, στόχος του οποίου είναι να ενδυναμωθεί η ανάπτυξη του ιστορικού γραμματισμού μέσα από πρακτικές εισηγήσεις και παραδείγματα για το πώς μπορούν οι εκπαιδευτικοί να βοηθήσουν τους μαθητές και τις μαθήτριά τους να αναπτύξουν τη γνώση τους για το παρελθόν αλλά, ταυτόχρονα, και την ιστορική τους σκέψη, αποτελείται από τις εξής τρεις εκδόσεις:

1. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (2012). *Διδακτικές προτάσεις και ιδέες για εκπαιδευτικούς που διδάσκουν Ιστορία*. Λευκωσία: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων.

Οι Διδακτικές Προτάσεις αφορούν όλους τους/τις εκπαιδευτικούς και ειδικά όσους/ες διδάσκουν Ιστορία στη Γ' Δημοτικού. Η οργάνωση της γνώσης περιεχομένου βασίζεται στο συνδυασμό «επισκοπήσεων» και «μελετών εμβάθυνσης», ενώ παρέχονται παράλληλα και μεθοδολογικές εισηγήσεις σχετικά με το πώς τα παιδιά θα αναπτύξουν την κατανόησή τους για το πώς μαθαίνουμε για το παρελθόν, για τις μεθόδους και τις διαδικασίες της επιστήμης της Ιστορίας, για τις μορφές της ιστορικής γνώσης αλλά και για τα όριά της. Τα δύο είδη μελετών του παρελθόντος (επισκοπήσεις και μελέτες εμβάθυνσης), περιστρέφονται γύρω από 4 θεματικές: μετακίνηση και εγκατάσταση, καθημερινή ζωή, ιδέες και πεποιθήσεις, κοινωνική και πολιτική οργάνωση.

Στις Διδακτικές αυτές προτάσεις, υπάρχουν εισηγήσεις για το πώς και πού μπορούν να αξιοποιηθούν οι ΤΠΕ καθώς και παραπομπές στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού στην πιο κάτω διεύθυνση:

<http://www.schools.ac.cy/klimakio/Themata/istoria> όπου βρίσκονται αναρτημένες παρουσιάσεις (PowerPoint) με πηγές για διερεύνηση και λύση ιστορικών προβλημάτων, εισηγήσεις για αξιοποίηση διαδραστικού πίνακα και κάποιων λογισμικών, και πηγές από ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες.

2. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (2012). *Τι αλλάζει και τι μένει το ίδιο από την Παλαιολιθική Εποχή μέχρι Σήμερα – Κάρτες Εργασίας*. Λευκωσία: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων.

Οι Κάρτες Εργασίας-Επισκοπήσεις, για κάθε παιδί της Γ' Δημοτικού, περιλαμβάνουν πληροφορίες για το τι άλλαξε και τι έμεινε το ίδιο στη ζωή των ανθρώπων από τα πολύ παλιά χρόνια μέχρι σήμερα, με στόχο να βοηθήσουν τα παιδιά να οργανώσουν τη σκέψη τους και να θυμούνται καλύτερα αυτά που θα διερευνήσουν φέτος στο μάθημα της Ιστορίας για την Γ' τάξη. Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, τα παιδιά θα ανακαλύπτουν διαρκώς ακόμη περισσότερα στοιχεία για την ιστορία των ανθρώπων που έζησαν στις υπό εξέταση περιόδους. Είναι για αυτό τον λόγο που δόθηκε στο υλικό η μορφή των Καρτών Εργασίας ώστε, αμέσως μετά από κάθε μάθημα, τα παιδιά να μπορούν να συμπληρώνουν τις κάρτες αυτές, προσθέτοντας τις πληροφορίες που εντόπισαν (κύρια σημεία, ζωγραφιές, σχέδια, εικόνες, φωτογραφίες) και που τα ίδια έχουν κρίνει ότι είναι σημαντικές ή ενδιαφέρουσες και θα ήθελαν να θυμούνται.

3. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (2012). *Η Ιστορία μου, οι ιστορίες μου, η ιστορία μας, οι ιστορίες μας – Φύλλα Εργασίας*. Λευκωσία: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων.

Τα Φύλλα Εργασίας, για κάθε παιδί της Γ΄ τάξης Δημοτικού, περιλαμβάνουν πληθώρα δραστηριοτήτων, ώστε σε συνδυασμό με τις Κάρτες Εργασίας-Επισκοπήσεις και τις προτεινόμενες δραστηριότητες που εμπεριέχονται στην έκδοση *Διδακτικές προτάσεις και ιδέες για εκπαιδευτικούς που διδάσκουν Ιστορία*, να ενισχύσουν την ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης μέσα από διαδικασίες ιστορικής διερεύνησης.

Β. Για το μάθημα της Ιστορίας της Δ΄ τάξης:

1. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (2012). *Τι αλλάζει και τι μένει το ίδιο από την Γεωμετρική Εποχή μέχρι Σήμερα – Κάρτες Εργασίας*. Λευκωσία: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων.

Οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν Ιστορία στη Δ΄ τάξη (στην οποία γίνεται μερική εφαρμογή των νέων Α.Π. Ιστορίας) θα χρησιμοποιούν επιπρόσθετα και το υπόλοιπο νέο υλικό, το οποίο διατηρεί την ίδια επιστημολογική προσέγγιση πάνω στην οποία αναπτύχθηκε το υλικό για την Γ΄ τάξη, αξιοποιώντας παρουσιάσεις PowerPoint που προάγουν τη διερεύνηση, καθώς και πηγές από ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες .

Το υλικό για Δ΄ τάξη αναρτάται μόνο στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού στην πιο κάτω διεύθυνση: http://www.schools.ac.cy/klimakio/Themata/istoria/d_taxi_eisagogiki_enotita.html

Γ. Γενικά:

1. Όλα τα σχολικά εγχειρίδια της Ιστορίας, τα οποία συνεχίζουν να αποστέλλονται στα σχολεία, αξιοποιούνται ως πηγές για εμπλουτισμό της μαθησιακής διαδικασίας. Το ίδιο και τα λογισμικά Ιστορίας (βλ. ενδεικτική λίστα πιο κάτω).
2. Οι εκπαιδευτικοί μοιράζονται παραδείγματα εφαρμογών του νέου Προγράμματος Σπουδών Ιστορίας, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Οι εφαρμογές αυτές αναρτούνται, όπως και κατά την περσινή σχολική χρονιά στην ιστοσελίδα του ΥΠΠ για την Ιστορία.
3. Όσα σχολεία επιθυμούν να τύχουν ενδοσχολικής στήριξης από την Ομάδα των νέων Α.Π. Ιστορίας, ακολουθούν τη σχετική διαδικασία για Σεμινάρια σε Σχολική Βάση για τη σχολική χρονιά 2012-2013 μέσω της πλατφόρμας www.pi-eggrafes.ac.cy.
4. Για σκοπούς συχνότερης επικοινωνίας, έχει δημιουργηθεί σχετική διαδικτυακή πλατφόρμα, ώστε οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να υποβάλουν ερωτήματα και να συζητούν σκέψεις, απορίες και εισηγήσεις σχετικά με το μάθημα της Ιστορίας: <http://elearn.pi.ac.cy/course/category.php?id=31>

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Τάξη	Είδος Εκπαιδευτικού Υλικού	Τίτλος/Πηγή	Σύντομη περιγραφή/ λέξεις-κλειδιά
Γ´	Λογισμικό αναφοράς	4000 Χρόνια Ελληνικής Φορεσιάς, Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, Εμπορικό Π.Ι.Κ.	Κοινωνική ζωή - προϊστορία, αρχαιότητα, Βυζάντιο, Οθωμανική και Νεότερη.
Γ´	Πολυμεσική Εφαρμογή	Ιστορία Γ' - Δ' Δημοτικού, http://pi-schools.sch.gr/software/dimotiko/ , Από Π.Ι. Ελλάδας	Μυθολογία (Οδυσσέας και Ηρακλής), Προϊστορία και Αρχαία Ελληνική ιστορία.
Γ´	Λογισμικό αναφοράς	Ιστορία των Ελλήνων από την παλαιολιθική εποχή ως σήμερα, http://www.conceptum.gr/ , Εμπορικό Π.Ι.Κ.	Παλαιολιθική Εποχή έως το 1974. Το περιεχόμενο διαρθρώνεται σε τέσσερις ενότητες: Γεγονότα, Αφηγήσεις, Βιογραφίες, Έρευνα.
Γ´	Λογισμικό αναφοράς, παιχνίδι	Το μονοπάτι της γνώσης, Ελληνική Ιστορία - Από την εποχή του λίθου στους Ρωμαϊκούς χρόνους, Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, http://www.fhw.gr/	Εποχή του λίθου στους Ρωμαϊκούς χρόνους» -καλύπτει την ιστορία της Ελλάδας από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι τα ρωμαϊκά χρόνια
Γ´	Ιστοσελίδες	ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ http://www.e-history.gr/	Προϊστορία - Νεότερα Χρόνια
Γ´	Ιστορικοί χάρτες	Atlas of World History, http://www.atlasofworldhistory.com/atlas.exe , Ανοικτό / Δωρεάν	Παρουσίαση χρονολογικών χαρτών σε παγκόσμια κλίμακα για 3000 π.Χ. – 1000 μ.Χ. Οι χάρτες παρουσιάζονται σε μια γραμμική χρονοσκόπηση όπου εναλλάσσονται χρωματικά τα βασίλεια, οι λαοί και οι αυτοκρατορίες κάθε περιόδου.
Γ´	Λογισμικό αναφοράς, παιχνίδι	Το μονοπάτι της γνώσης, Ελληνική Ιστορία - Από την εποχή του λίθου στους Ρωμαϊκούς χρόνους, Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, http://www.fhw.gr/	Εποχή του λίθου στους Ρωμαϊκούς χρόνους» -καλύπτει την ιστορία της Ελλάδας από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι τα ρωμαϊκά χρόνια

Γ'	Ιστοσελίδα	Κυπριακό Μουσείο - Ακουστική Ξενάγηση - http://www.visitcyprus.com/wps/porta!ut/p/c5/Y9JDoJAEEXP4gm6umiGewmElsGBUZGNYUEMhsGFMR7fNnEBqDFWLd_qVekJGr76tacqmsz9FVLCIIaR1daVuozBC53LmCuxXGSIQVPV_ww4ksqHUARCh2RUuDMf23QANBFx2NeAmGKP9pp3ZL903iU2kaOVKkV/kyILgKM547C2Ud2IbMHcDITBZvzDB1P-7ji1pAFXPNSDABIS_uLwZSwgG2oanLp8uLuN_6ZWYsH8FwgEw!!/dl3/d3/L2dJQSEvUUt3QS9ZQnZ3LzZfRUZBQVNJNDIwMFY2NzAySFVPSINPUjEwVDU!/?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/Greek_el/CTO+B2C/Tourist+Information/Culture/The_Cyprus_Museum_Audio_Guide	Για να διαβάσετε την γραπτή Ξενάγηση του Κυπριακού Μουσείου κάντε κλικ εδώ http://media.visitcyprus.com/media/Audio/written_form/The_Cyprus_Museum_afigisi_gr.pdf
Γ'	ταινία	Η ΕΚΚΑΜΙΝΕΥΣΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΚΥΠΡΟ Κωδικός ΠΒ 2 Παραγωγή: 1989 -Παραγωγές ταινιών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Διάρκεια 34'	
Γ'	Οπτικοακουστικό υλικό (πολυμεσική εφαρμογή, CD ROM)	<i>Ιστορία στο Διαδίκτυο: Επικοινωνίες μεταξύ των πολιτισμών του Αιγαίου κατά την εποχή του Χαλκού</i> , παραγωγή: ΥΠΕΠΘ και Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Ελλάδας	
Γ'	Οπτικοακουστικό υλικό (DVD)	<i>Αρχαία Ελλάδα: Αρχαίες Κυκλάδες I και II</i> , παραγωγή: Εκπαιδευτική Τηλεόραση της Ελλάδας 1995–1996	
Γ'	Οπτικοακουστικό υλικό (βιντεοταινία)	<i>Μυστήριο στις Κυκλάδες</i> , σειρά: Αρχαία Ελληνική Ιστορία, παραγωγή: Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη 1993	
Γ'	Οπτικοακουστικό υλικό (DVD)	<i>Αρχαία Ελλάδα: Μινωική Κρήτη</i> , παραγωγή: Εκπαιδευτική Τηλεόραση της Ελλάδας 1995–1996	
Γ'	Οπτικοακουστικό υλικό (DVD)	<i>Αρχαία Ελλάδα: Μυκηναϊκός Πολιτισμός I και II</i> , παραγωγή: Εκπαιδευτική Τηλεόραση της Ελλάδας 1995–1996	

Γ'	Οπτικοακουστικό υλικό (DVD)	<i>Ο Τρωικός Θρύλος και η Ιλιάδα του Ομήρου: Μέσα από την αγγειογραφία του 15ου αιώνα π.Χ., Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, Λευκωσία 1996</i>	
Γ'	Οπτικοακουστικό υλικό (DVD)	<i>Τροία: Αρχαίοι μύθοι και άλυτα μυστήρια, σειρά: Αρχαίοι Πολιτισμοί, Οι μεγάλες Ανακαλύψεις, παραγωγή: National Geographic</i>	
Γ'	Οπτικοακουστικό υλικό (βιντεοταινία)	<i>Ο Πολιτισμός των ηρώων (οι Μυκηναίοι), σειρά Συγκλονιστικές Ανακαλύψεις και Αρχαίοι Πολιτισμοί, παραγωγή: Istituto Geografico De Agostini 2002</i>	
Γ'	Σχολικό εγχειρίδιο	Ιστορία Γ' Δημοτικού, Από τη Μυθολογία στην Ιστορία, ΟΕΔΒ, Ελληνική Μυθολογία, Κεφ. 1-6	Παραμύθια, μύθοι και Ιστορία. Ελληνική Μυθολογία
Γ'	Σχολικό εγχειρίδιο	Ο άνθρωπος και η ιστορία του. Από τον πηλό στο μέταλλο. ΥΠΠ, Κεφ. 2, 5	Ελληνική Μυθολογία
Γ'	Σχολικό εγχειρίδιο	Ο άνθρωπος και η ιστορία του. Από το λίθο στον πηλό. ΥΠΠ, Κεφ. 2, 5	Ελληνική Μυθολογία
Γ'-Δ'	Πολυμεσική Εφαρμογή	Ιστορία Γ' - Δ' Δημοτικού, http://pi-schools.sch.gr/software/dimotiko/ , Από Π.Ι. Ελλάδας	Μυθολογία (Οδυσσέας και Ηρακλής), Προϊστορία και Αρχαία Ελληνική ιστορία.
Γ'	<i>Βίντεο Youtube</i>	Ελληνική μυθολογία - Τρωικός πόλεμος - Ιλιάδα - Αχιλλέας εκπαιδευτικό βίντεο για παιδιά δημοτικού.	

Σχετικά Εκπαιδευτικά Προγράμματα Μουσειακής Αγωγής: http://www.moec.gov.cy/dde/programs/mousiaki_agogi/ekpaideutika-programmata.html

- «Το τάλαντο» (Κυπριακό Μουσείο Λευκωσίας)
- «Ζώα, πουλιά και τέρατα...» (Μουσείο Πιερίδη, Λάρνακα)
- «Ταξιδεύοντας με την κυρά της Λέμπας» (Επαρχιακό Αρχαιολογικό Μουσείο Πάφου)

Τάξη	Είδος Εκπαιδευτικού Υλικού	Τίτλος/Πηγή	Σύντομη περιγραφή/ λέξεις-κλειδιά
Δ'	Ιστορικοί χάρτες	Atlas of World History, http://www.atlasofworldhistory.com/atlas.exe , Ανοικτό / Δωρεάν	παρουσίαση χρονολογικών χαρτών σε παγκόσμια κλίμακα για 3000 π.Χ. – 1000 μ.Χ. Οι χάρτες παρουσιάζονται σε μια γραμμή χρόνου όπου εναλλάσσονται χρωματικά τα βασίλεια, οι λαοί και οι αυτοκρατορίες κάθε περιόδου.
Δ'	Εκπαιδευτικό παιχνίδι	FreeCiv, Κοινότητα ανοικτού λογισμικού, Ανοικτό / Δωρεάν, http://freeciv.wikia.com/	Αρχαίοι Πολιτισμοί
Δ'	Λογισμικό εξάσκησης – παιχνίδι	Ολυμπιακοί Αγώνες διαμέσου των αιώνων	«Ολυμπιακοί Αγώνες διαμέσου των αιώνων»: ιστορία και εξέλιξη των Ολυμπιακών αγώνων από την αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας
Δ'	Λογισμικό εξάσκησης – παιχνίδι	Μυστήριο στην Αρχαία Μίλητο, Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, http://www.fhw.gr/ , Εμπορικό Π.Ι.Κ.	Μυστήριο στην Αρχαία Μίλητο», αποτελεί μια κλειστή εφαρμογή – εκπαιδευτικό παιχνίδι. Μέσα από μια εξιστόρηση / πλοκή οι ήρωες του λογισμικού, Ιάσωνας και Δανάη, βρίσκονται μπροστά από διάφορες δραστηριότητες – ερωτήματα που αφορούν την Αρχαία Μίλητο.
Δ'	Οπτικοακουστικό υλικό (πολυμεσική εφαρμογή, CD ROM)	<i>Ιστορία στο Διαδίκτυο: Η ίδρυση μιας αποικίας στο πλαίσιο του Β' Ελληνικού Αποικισμού (8ος-6ος αι. π.Χ.)</i> , παραγωγή: ΥΠΕΠΘ και Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Ελλάδας	
Δ'	Οπτικοακουστικό υλικό (DVD)	<i>Η Αθηναϊκή Δημοκρατία τον 5ο π.Χ. αιώνα</i> , παραγωγή: Εκπαιδευτική Τηλεόραση της Ελλάδας 1997	
Δ'	Βιβλίο	Όνομα συγγραφέα Σοφία Μπίτσα, Τίτλος βιβλίου: Συνομιλώντας με το παρελθόν. Μια φανταστική γνωριμία με τον κόσμο των αρχαίων μορφών (εκπ. προγράμματα), Εκδοτικός Οίκος και Διεύθυνση: Μουσείο Μπενάκη, Έτος Έκδοσης ISBN/ISSN: 978-960-7671-70-63,5	
Δ'	Λογισμικό	Ιστορία για παιδιά του δημοτικού σχολείου [CD-ROM], Η Άρτεμις στην αρχαία Αθήνα: Εκπαιδευτική εφαρμογή με βάση το μάθημα της ιστορίας του δημοτικού ISBN : 9608119014 ISBN 13 : 9789608119017	«Η Άρτεμις στην αρχαία Αθήνα» είναι μια multimedia εφαρμογή αλληλεπιδραστικού χαρακτήρα με ιστορικό περιεχόμενο, που σχεδιάστηκε με βάση το ενιαίο πλαίσιο προγράμματος σπουδών ιστορίας του Υπουργείου Παιδείας. Απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 7 ετών και άνω, συμπληρώνοντας τον παραδοσιακό τρόπο οικειοποίησης των γνώσεων. Έχει σαν στόχο να φέρει τα παιδιά σε επαφή με την Αθηναϊκή κοινωνία στην εποχή του Περικλή αναπτύσσοντας την κριτική τους σκέψη και καλλιεργώντας την ιστορική τους συνείδηση.

Δ'	Οπτικοακουστικό υλικό (βιντεοταινία)	Αθήνα: Το μεγαλείο της Δύσης, σειρά Συγκλονιστικές Ανακαλύψεις και Αρχαίοι Πολιτισμοί, παραγωγή: Istituto Geografico De Agostini 2001	
Δ'	Οπτικοακουστικό υλικό (DVD)	Τα Μάρμαρα του Παρθενώνα, παραγωγή: Εκπαιδευτική Τηλεόραση της Ελλάδας 1997	
Δ'	Σχολικό Εγχειρίδιο	Ο Άνθρωπος και η ιστορία του, Από την Κυπρογεωμετρική εποχή μέχρι την Ελληνιστική εποχή, Τάξη Δ, Βιβλίο για το μαθητή, ΥΠΠ, ΥΑΠ, σσ. 87-110	Ελληνιστική εποχή
Δ'	Λογισμικό αναφοράς, προσομοίωση	Κλεοπάτρα, ένα ταξίδι στα Ελληνιστικά Χρόνια, http://www.ilsp.gr/ , Εμπορικό Π.Ι.Κ.	Περίοδος των ελληνιστικών χρόνων από τη γέννηση του Μ. Αλεξάνδρου μέχρι τις τελευταίες στιγμές της βασίλισσας Κλεοπάτρας της Ζ΄.
Δ'	Εκπαιδευτικό παιχνίδι	FreeCiv, Κοινότητα ανοικτού λογισμικού, Ανοικτό / Δωρεάν, http://freeciv.wikia.com/	Αρχαίοι Πολιτισμοί
Δ'	Οπτικοακουστικό υλικό (βιντεοταινία)	Η αρχαία ελληνική γλώσσα, σειρά: Αρχαία Ελληνική Ιστορία, παραγωγή: Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη	
Δ'	Οπτικοακουστικό υλικό (βιντεοταινία)	Η πόλη στους Ελληνιστικούς χρόνους, σειρά: Αρχαία Ελληνική Ιστορία, παραγωγή: Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη	
Δ'	Ιστοσελίδα	http://www.pi-schools.sch.gr/software/dimotiko/	

Σχετικά Εκπαιδευτικά Προγράμματα Μουσειακής Αγωγής http://www.moec.gov.cy/dde/programs/mousiaki_agogi/ekpaideutika-programmata.html

- «Κύπριδα Αφροδίτη» στο Επαρχιακό Μουσείο Λεμεσού
- «Θάλασσα, Θάλασσα ... Πρόσκληση σε ένα αρχαίο συμπόσιο» στο Επαρχιακό Μουσείο Λάρνακας

Τάξη	Είδος Εκπαιδευτικού Υλικού	Τίτλος/Πηγή	Σύντομη περιγραφή/ λέξεις-κλειδιά
Γ' - Ε'	Λογισμικό αναφοράς, παιχνίδι	Το μονοπάτι της γνώσης, Ελληνική Ιστορία - Από την εποχή του λίθου στους Ρωμαϊκούς χρόνους, Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, http://www.fhw.gr/	Εποχή του λίθου στους Ρωμαϊκούς χρόνους» -καλύπτει την ιστορία της Ελλάδας από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι τα ρωμαϊκά χρόνια
Δ' - Ε'	Ιστορικοί χάρτες	Atlas of World History, http://www.atlasofworldhistory.com/atlas.exe , Ανοικτό / Δωρεάν	παρουσίαση χρονολογικών χαρτών σε παγκόσμια κλίμακα για 3000 π.Χ. – 1000 μ.Χ. Οι χάρτες παρουσιάζονται σε μια γραμμή χρόνου όπου εναλλάσσονται χρωματικά τα βασίλεια, οι λαοί και οι αυτοκρατορίες κάθε περιόδου.
Ε'	Βιβλίο και ψηφιακός δίσκος πηγών για τον εκπαιδευτικό	Διδάσκοντας τη Βυζαντινή Κύπρο μέσα από τις πηγές σελ. 13-66 http://www.pi.ac.cy/pi/files/yap/anakoinoseis/istoria/BYZANTINH_KYPROS.pdf	Παλαιοχριστιανική – πρωτοβυζαντινή περίοδος
Ε'	Οπτικοακουστικό υλικό (DVD)	Ο Απόστολος Παύλος και η Κύπρος, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, Λευκωσία 1991	
Ε'	Ιστοσελίδα	http://www.pi-schools.sch.gr/software/dimotiko/ (παλαιότερα υπήρχε αυτή η ιστοσελίδα – σήμερα δεν υπάρχει – οι απεικονίσεις μπορούν να βρεθούν μέσα από διερεύνηση σε μηχανές αναζήτησης όπως η google κλπ)	Τρισδιάστατες απεικονίσεις Βυζαντινών περιοχών και Κωνσταντινούπολης ως πρωτεύουσας της Αυτοκρατορίας (Εκπαιδευτική Πολυμεσική Εφαρμογή)
Ε'	Λογισμικό αναφοράς, παιχνίδι	Το μονοπάτι της γνώσης, Ελληνική Ιστορία - Από τους Βυζαντινούς στους Νεότερους χρόνους, Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, http://www.fhw.gr/	από το Βυζάντιο μέχρι τα νεότερα χρόνια
Ε'	Ταινία	ΒΥΖΑΝΤΙΟ Κωδικός Β4 Παραγωγή: 1995-6, Παραγωγές ταινιών της Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης της Ελλάδας – τώρα στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 1. Βυζαντινή Μακεδονία 32' 2. Μνήμες από το Βυζάντιο I 13' 3. Μνήμες από το Βυζάντιο II 15'	
Ε' - ΣΤ'	Πολυμεσική Εφαρμογή	Ιστορία Ε' - ΣΤ' Δημοτικού, http://pi-schools.sch.gr/software/dimotiko/ , Από Π.Ι. Ελλάδας	Βυζαντινή περίοδο (Ιστορία Ε' τάξης) έως και την περίοδο της ανεξαρτησίας της Ελλάδας και τα νεότερα χρόνια (Ιστορία ΣΤ' τάξης).

Ε'	Βιβλίο και ψηφιακός δίσκος πηγών για τον εκπαιδευτικό	Διδάσκοντας τη Βυζαντινή Κύπρο μέσα από τις πηγές σελ. 94-162	Κυρίως βυζαντινή περίοδος
Β' - Στ'	Λογισμικό αναφοράς, παιχνίδι	Εξερευνώ την Ιστορία, http://www.erevnites.gr , Εμπορικό Π.Ι.Κ.	οι μαθητές μπορούν να ταξιδέψουν σε οκτώ σημαντικές ιστορικές περιόδους. Κάθε περίοδος περιέχει πληροφορίες οι οποίες καλύπτουν την ιστορία ενός πολιτισμού ή μιας εποχής του παρελθόντος. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει και παιχνίδια που προκαλούν το μαθητή να χρησιμοποιήσει τις γνώσεις του.
Ε'	Ιστοσελίδα Εκκλησίας της Κύπρου	http://www.churchofcyprus.org.cy	Χρήσιμες πληροφορίες για τα βυζαντινά χρόνια στην Κύπρο

Σχετικά Εκπαιδευτικά Προγράμματα Μουσειακής Αγωγής: http://www.moec.gov.cy/dde/programs/mousiaki_agogi/ekpaideutika-programmata.html

- «Ο κόσμος της Μεσαιωνικής Λευκωσίας» στο Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας
- «Πίσω από τις πολεμίστρες» στο Μεσαιωνικό Κάστρο Λεμεσού

Τάξη	Είδος Εκπαιδευτικού Υλικού	Τίτλος/Πηγή	Σύντομη περιγραφή/ λέξεις-κλειδιά
	Οπτικοακουστικό υλικό (DVD) Λογισμικό Centennia Atlas (σύνολο χαρτών που αφορούν κυρίως στην Ευρώπη και μέρος της Μέσης Ανατολής-Αφρικής)	«ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΚΙ ΕΝΑΝ ΚΑΙΡΟ ΗΤΑΝ... Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ – Η ΓΑΛΛΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ» (κινούμενα σχέδια) De AGOSTINI Hellas Lt.d. Centenia Software http://www.clockwk.com/	Γαλλική Επανάσταση
Ε'-Στ'	Λογισμικό αναφοράς, παιχνίδι	Το μονοπάτι της γνώσης, Ελληνική Ιστορία - Από τους Βυζαντινούς στους Νεότερους χρόνους, Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, http://www.fhw.gr/	Από το Βυζάντιο μέχρι τα νεότερα χρόνια
Ε'-Στ'	Πολυμεσική Εφαρμογή	Ιστορία Ε' - Στ' Δημοτικού, http://pi-schools.sch.gr/software/dimotiko/ , Από Π.Ι. Ελλάδας	Βυζαντινή περίοδο (Ιστορία Ε' τάξης) έως και την περίοδο της ανεξαρτησίας της Ελλάδας και τα νεότερα χρόνια (Ιστορία Στ' τάξης).

Στ'	Λογισμικό αναφοράς	Ελληνική επανάσταση. Το 21 εν πλω, Εμπορικό Π.Ι.Κ., http://www.mls.gr	Ιστορικός περίπλους (γεγονότα από το 1453 μέχρι το 1862), Ένα μπρίκι στα σκαριά (σχετικά τη ναυσιπλοΐα της εποχής), Τα πλοία στην ειρήνη, Τα πλοία στον πόλεμο (σχετικά με τους στόλους, τα όπλα, τακτικές μιας ναυμαχίας και μεγάλες ναυμαχίες).
Στ'	<p>Οπτικοακουστικό υλικό (CD-ROM)</p> <p>Οπτικοακουστικό υλικό (CD-ROM)</p> <p>Λογισμικό</p> <p>Οπτικοακουστικό υλικό (DVD)</p> <p>Οπτικοακουστικό υλικό (DVD)</p> <p>Οπτικοακουστικό υλικό (DVD)</p> <p>Οπτικοακουστικό υλικό (DVD)</p> <p>Ιστοσελίδα</p> <p>Ιστοσελίδες</p>	<p>«Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ, Από την Παλαιολιθική εποχή μέχρι σήμερα» Παραγωγή Conceptum, 1999 (Conceptum Αδάμ Δαμιανάκης Α.Ε.)</p> <p>«Ελληνική Επανάσταση. Το 21 εν πλω» MLS Multimedia A.E. (www.mls.gr)</p> <p>«Λάβαρα και σημαίες της επανάστασης του 1821» Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Ελλάδος http://pi-schools.sch.gr/software/gymnasio/</p> <p>Ταινία «Είτε Θάνατος είτε Λευτεριά», Μέρος Α' (1453-1821 Αλαμάνο) 17', Μέρος Β' (1821-1830 Γραβιά) 18', κωδ. Β7 Παραγωγή Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης της Ελλάδας (διατίθεται από το Π.Ι. Κύπρου)</p> <p>Ταινία «Γεώργιος Καραϊσκάκης» 17', κωδ. Β31 Παραγωγή Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης της Ελλάδας (διατίθεται από το Π.Ι. Κύπρου)</p> <p>Ταινία «Κωνσταντίνος Κανάρης» 15', κωδ. Β31 Παραγωγή Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης της Ελλάδας (διατίθεται από το Π.Ι. Κύπρου)</p> <p>«Ελληνική Επανάσταση» 21', κωδ. ΗΕΒ6 Παραγωγή Ήχου – Εικόνας Π.Ι. Κύπρου</p> <p>Η Συγκρότηση του Ελληνικού Κράτους (1821-1897) - Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού - Ελληνική Ιστορία στο Διαδίκτυο http://www.fhw.gr/chronos/12/gr/index.html</p>	
Στ'	Λογισμικό αναφοράς	Ιστορία Στ' Δημοτικού	Η Ευρώπη στα νεότερα χρόνια, Οι Έλληνες κάτω από ξένη κυριαρχία, Η Μεγάλη Επανάσταση, Η Ελλάδα ανεξάρτητο κράτος, Η Ελλάδα τον 20ο αιώνα, Σχετικοί δικτυακοί τόποι, Εικόνες.
Στ'	Λογισμικό αναφοράς	Ιστορία της νεότερης και σύγχρονης Ελλάδας (1821-2003), http://www.conceptum.gr , Εμπορικό Π.Ι.Κ.	Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορίας της Ελλάδας από το 1821 μέχρι το 2003. Το περιεχόμενο διαρθρώνεται σε τέσσερις ενότητες: Γεγονότα, Σημαντικότερα γεγονότα, Αφηγήσεις, Έρευνα.
Γ' - Στ'	Λογισμικό αναφοράς	Ιστορία των Ελλήνων από την παλαιολιθική εποχή ως σήμερα, http://www.conceptum.gr/ , Εμπορικό Π.Ι.Κ.	Παλαιολιθική Εποχή έως το 1974. Το περιεχόμενο διαρθρώνεται σε τέσσερις ενότητες: Γεγονότα, Αφηγήσεις, Βιογραφίες, Έρευνα.

Γ' - ΣΤ'	Λογισμικό αναφοράς	4000 Χρόνια Ελληνικής Φορεσιάς, Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, Εμπορικό Π.Ι.Κ.	Κοινωνική ζωή - προϊστορία, αρχαιότητα, Βυζάντιο, Οθωμανική και Νεότερη.
ΣΤ'	Λογισμικό αναφοράς	Ιστορία Στ' Δημοτικού	Η Ευρώπη στα νεότερα χρόνια, Οι Έλληνες κάτω από ξένη κυριαρχία, Η Μεγάλη Επανάσταση, Η Ελλάδα ανεξάρτητο κράτος, Η Ελλάδα τον 20ο αιώνα, Σχετικοί δικτυακοί τόποι, Εικόνες.
Ε' - ΣΤ'	Ιστορικοί χάρτες	Centennia, http://www.clockwk.com , Εμπορικό Π.Ι.Κ.	Βυζαντινή και Νεότερη: χάρτες που αφορούν κυρίως στην Ευρώπη και μέρος της Μέσης Ανατολής / Αφρικής. Μπορούμε να επιλέξουμε μια ημερομηνία (με ακρίβεια ημέρας) από το έτος 1000 μ.Χ. έως και το τέλος του 20ου αιώνα.

Σχετικά Εκπαιδευτικά Προγράμματα Μουσειακής Αγωγής: http://www.moec.gov.cy/dde/programs/mousiaki_agogi/ekpaideutika-programmata.htm

ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ	Σύνδεσμος	Περιγραφή/Λέξεις-κλειδιά
Τμήμα Αρχαιοτήτων	http://www.mcw.gov.cy/mcw	Μουσεία, μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι της Κύπρου
Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμός	http://www.visitcyprus.com/wps/portal/culture/sites_and_monuments	Μουσεία, μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι της Κύπρου
UNESCO	http://whc.unesco.org/cyprus2009/	Κατάλογος μνημείων που βρίσκονται στον κατάλογο της ΟΥΝΕΣΚΟ
Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών: ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ	http://www.cyprus.gov.cy/moi/pio	Εικόνες από διάφορες περιοχές της Κύπρου με βάση ιστορική χρονολογική κατάταξη
Βυζαντινό Μουσείο (Ίδρυμα Αρχ. Μακαρίου Γ')	http://www.makariosfoundation.org.cy/8.html	Βυζαντινή περίοδος της Κύπρου
Αρχαιολογικό Μουσείο Κύπρου	http://www.cs.ucy.ac.cy/projects/museums/team6/	Ψηφιακές συλλογές και εικονική περιήγηση στο Μουσείο
Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου	http://www.boccf.org/main/default.aspx	Ψηφιακές συλλογές, χάρτες, υδατογραφίες κλπ
Δήμος Αμμοχώστου*	http://www.famagusta.org.cy/default.asp?id=262	Περιήγηση στην πόλη το 1974, ιστορία της Αμμοχώστου

*Πολύτιμες πληροφορίες έχουν και οι ιστοσελίδες πολλών άλλων Δήμων (π.χ. Δήμος Αθηνών για τους αρχαιολογικούς οικισμούς του χωριού και το Μουσείο που λειτουργεί στην Αθηνών)

** Φωτογραφίες υπάρχουν σε διάφορες μηχανές αναζήτησης εικόνων (πιθανόν να υπόκεινται σε πνευματικά δικαιώματα)

ΓΕΝΙΚΑ

Είδος Εκπαιδευτικού Υλικού	Τίτλος	Πηγή-πληροφορίες
Ιστοσελίδα	Υλικό για τα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα <ul style="list-style-type: none"> • http://www.nap.pi.ac.cy/ • http://www.schools.ac.cy/klimakio/Themata/Istoria/index.html 	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου
Ιστοσελίδα	Υλικό και σχολικά εγχειρίδια ΟΕΔΒ σε ψηφιακή μορφή: <ul style="list-style-type: none"> • http://www.pi-schools.gr 	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Ελλάδας, Υπουργείο Παιδείας, Διαβίου Μάθησης και Θρησκευμάτων Ελλάδας
Ιστοσελίδα με μηχανή αναζήτησης	Ανάπτυξη επιμορφωτικού υποστηρικτικού υλικού για την ενσωμάτωση των νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας στη μαθησιακή διαδικασία Δημοτική Εκπαίδευση, Κατάλογος Βιβλιαρίων Δημοτικής Εκπαίδευσης <ul style="list-style-type: none"> ▪ ΙΣΤ1_K07Δ, Ιστορία, ΙΣΤ1_K07Δ (143 MB) Kidspiration , Λογισμικό "Ιστορία Γ' Δ'" Π.Ι. Ελλάδας, Λογισμικό "Ιστορία Ε', Στ" Π.Ι. Ελλάδας ▪ ΙΣΤ2_K07Δ, Ιστορία, ΙΣΤ2_K07Δ (93.2 MB), Διαδίκτυο http://www.e-epimorfosi.ac.cy/index.php?cat=167&a=1&main_cat=54#dim2 	Ιστοσελίδα Παιδαγωγικού Ινστιτούτου με βιβλία-υλικό
Ιστοσελίδα	Διδακτικές ιδέες και υλικό από το Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών στα Κοινωνικά Θέματα http://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=116&Itemid=123&lang=el Παγκύπρια Συνέδρια Διδακτικής της Ιστορίας για το Δημοτικό Σχολείο	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου
Εκπαιδευτικά πακέτα	Πρόγραμμα Μελίνα Εκπαίδευση και Πολιτισμός http://www.melinamercourifoundation.org.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=55&Itemid=97&lang=el (Πακέτα υπάρχουν και στη βιβλιοθήκη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου)	Υλικό για Πρότυπες επισκέψεις σε χώρους πολιτισμικής αναφοράς – θεματικοί φάκελοι και εκπαιδευτικά πακέτα, εκπαιδευτικά προγράμματα
Ιστοσελίδα	http://www.geomatic.com.cy/geomaps/ Χάρτες αρχαιολογικών χώρων	Επίσημη Διαδικτυακή Πύλη του ΚΟΤ, Χάρτες αρχαιολογικών χώρων
eBrochure	10000 χρόνια Ιστορίας, www.visitcyprus.com , Επίσημη Διαδικτυακή Πύλη του ΚΟΤ	Εικονογραφημένος τόμος για την ιστορία της Κύπρου
Βιβλίο Αναφοράς	Κύπρος, Από την αρχαιότητα έως σήμερα, Συλλογικό έργο, 2007, Γιαλουρίδης Χριστόδουλος Κ., Καραγιώργης Βάσος, Κωνσταντινίδης Κώστας Ν., Νεόφυτος Μητροπολίτης Μόρφου, Νικήτα Ελένη, Παπαπολυβίου Πέτρος, Σεβέρη Ρίτα, Σταυρίδης Φοίβος, Σχίζα Μαρίνα, Φράγκος Γιώργος, Χατζηχριστοδούλου Χριστόδουλος, Εκδότης: Κότινος Α.Ε., ISBN: 978-960-6727-04-7	Εικονογραφημένος τόμος: από την αρχαιότητα έως σήμερα - αναφορά στη Βυζαντινή Κύπρο, Οθωμανική Κύπρο και την Αποικιοκρατία.

Ιστοσελίδα ΥΠΠ	<p>Εκπαιδευτικά Προγράμματα Μουσειακής Αγωγής, ΥΠΠ για το Δημοτικό Σχολείο σε όλες τις πόλεις της Κύπρου http://www.moec.gov.cy/dde/programs/mousiaki_agogi/index.html Περιγραφή, υλικό, διδακτικές ιδέες και διαθεματικές διασυνδέσεις με το Αναλυτικό Πρόγραμμα.</p>	<p>Τα Εκπαιδευτικά Προγράμματα Μουσειακής Αγωγής σχεδιάζονται και οργανώνονται με βάση τους στόχους του Αναλυτικού Προγράμματος, τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών, τους περιορισμούς και τις δυνατότητες του χώρου και του χρόνου. Η εφαρμογή τους στηρίζεται στη βιωματική μάθηση και τη διαθεματική προσέγγιση, που επιτυγχάνεται μέσα από την παρατήρηση, την εξερεύνηση, την ανακάλυψη, και το θεατρικό παιχνίδι. Λειτουργούν συνολικά οκτώ Εκπαιδευτικά Προγράμματα Μουσειακής Αγωγής</p>
B' - Στ' Δημοτικού	<p>Λογισμικό αναφοράς, παιχνίδι, Εξερευνώ την Ιστορία, http://www.erevnites.gr,</p>	<p>Εμπορικό Π.Ι.Κ. (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου)</p>
	<p>Ιστοσελίδα Συμβουλίου της Ευρώπης – Συνεργασία με Κύπρο http://www.coe.int/t/dg4/education/historyteaching/Cooperation%5CCyprus/Cyprusintro_en.asp Πηγές και σχέδια μαθήματος για την κοινωνική και πολιτισμική ιστορία της Κύπρου</p>	<p>Συμβούλιο της Ευρώπης</p>
Ιστοσελίδα με υλικό	<p>Ιστοσελίδα Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού: http://www.ime.gr</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ έντυπες εκδόσεις ▪ κόμβους στο Διαδίκτυο για ιστορικά και πολιτιστικά θέματα. ▪ εκπαιδευτικό λογισμικό και διαδραστικά εκθέματα για ιστορικά θέματα με σύγχρονη οπτική. ▪ ηλεκτρονικές εκδόσεις, με διαδραστικούς δίσκους (CD-ROM) που συνδυάζουν παιδαγωγικό και ψυχαγωγικό χαρακτήρα. ▪ κινηματογραφικές παραγωγές ιστορικού και γενικότερα πολιτιστικού περιεχομένου. ▪ τρισδιάστατες ψηφιακές αναπαραστάσεις μνημείων και πόλεων της αρχαιότητας. ▪ παραγωγές Εικονικής Πραγματικότητας, 	<p>Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού</p>
Ιστοσελίδα με υλικό και πληθώρα διδακτικών ιδεών	<p>BBC: Ιστορία στο Δημοτικό Σχολείο, http://www.bbc.co.uk/schools/primaryhistory</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ εκπαιδευτικό υλικό και διαδραστικές ιδέες ▪ ηλεκτρονικές εκδόσεις, με διαδραστικούς δίσκους ▪ σχέδια μαθήματος-πηγές 	<p>BBC</p>
Ιστοσελίδα με υλικό και πληθώρα διδακτικών ιδεών	<p>http://www.primaryhistory.org/ Ιστορία στο Δημοτικό Σχολείο,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ εκπαιδευτικό υλικό και διαδραστικές ιδέες ▪ ηλεκτρονικές εκδόσεις, με διαδραστικούς δίσκους ▪ σχέδια μαθήματος <p>πηγές</p>	<p>Primary History Journal, Nuffield Foundation</p>

Ιστοσελίδα με υλικό και πληθώρα διδακτικών ιδεών	http://www.primaryresources.co.uk/history/history.htm Διδακτικές ιδέες για το δημοτικό σχολείο <ul style="list-style-type: none"> ▪ σχέδια μαθήματος ▪ πηγές 	www.primaryresources.co.uk
Οπτικοακουστικό υλικό (λογισμικό αναφοράς)	<i>Ιστορία των Ελλήνων από την Παλαιολιθική Εποχή ως σήμερα</i> (Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο), κατασκευαστής: Concertum	Γενική πηγή πληροφοριών για θέματα της ιστορίας της Ελλάδας
Οπτικοακουστικό υλικό (DVD)	<i>Ελλάδα: Οι δόξες του Αιγαίου</i> , σειρά: Αρχαίοι Πολιτισμοί, Οι μεγάλες Ανακαλύψεις, παραγωγή: National Geographic	Γενική πηγή πληροφοριών για θέματα της ιστορίας της Ελλάδας
Οπτικοακουστικό υλικό (βιντεοταινία)	<i>Χρυσά Σταυροδόμια της Αρχαίας Ελλάδας: Μυκήνες – Επίδαυρος –Ολυμπία – Ακρόπολη – Δελφοί</i> , παραγωγή: P.A.N Vision 1995	Γενική πηγή πληροφοριών για περιοχές της Ελλάδας που ανέπτυξαν σπουδαίο πολιτισμό
Οπτικοακουστικό υλικό (βιντεοταινία)	<i>Ταξίδι στη Ελλάδα</i> , σειρά Συγκλονιστικές Ανακαλύψεις και Αρχαίοι Πολιτισμοί, παραγωγή: Istituto Geografico De Agostini 2001	Γενική πηγή πληροφοριών για την αρχαία Ελλάδα
Ιστοσελίδα	http://www.istoria.gr	Ιστοσελίδα για την ελληνική ιστορία
Οπτικοακουστικό υλικό (CD-ROM)	«Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ: Από την Παλαιολιθική εποχή μέχρι σήμερα» Παραγωγή Concertum, 1999 (Concertum Αδάμ Δαμιανάκης Α.Ε.)	